

Nadawca odpowiedzi (przypis: KRRiT)

Hanna Pasterny
konsultantka ds. osób niepełnosprawnych
Centrum Rozwoju Inicjatyw Społecznych CRIS
ul. J. F. Białych 7, 44-200 Rybnik
tel.: 32 739-55-12 wew.104; fax: wew. 106
www.cris.org.pl
Należymy do Sieci SPLOT -
www.siecspot.pl

Warszawa, dnia 7 maja 2012 r.

Konsultacja społeczna na temat udostępniania programów telewizyjnych osobom z niesprawnością wzroku i/lub słuchu oraz osobom w zaawansowanym wieku

Cel konsultacji

Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji przeprowadza niniejszą konsultację w celu uzupełnienia oceny realizacji obowiązku udostępniania programów telewizyjnych osobom z niesprawnością wzroku i/lub słuchu oraz osobom w zaawansowanym wieku. Ocena taka została dokonana przez Departament Monitoringu KRRiT za okres sierpień – październik 2011 roku na podstawie badania ankietowego wszystkich nadawców posiadających polskie koncesje naziemne i satelitarne (łącznie 85) oraz 70 lokalnych nadawców w sieciach kablowych.

Konsultacja niniejsza służyć ma także poznaniu opinii zainteresowanych stron, w tym zwłaszcza środowisk osób niepełnosprawnych oraz uczestników rynku usług telewizyjnych.

Konsultacja adresowana jest do: podmiotów, których dotyczą zapisy art. 18a ust. 1 ustawy o radiofonii i telewizji oraz do wszystkich zainteresowanych.

Sposób udziału w konsultacji: Odpowiedzi na pytania oraz inne wypowiedzi związane z tematem konsultacji prosimy przekazywać na podane poniżej adresy w formie pisemnej lub za pośrednictwem poczty elektronicznej **najpóźniej do dnia 15.06.2012 r.**

Adres pocztowy: Biuro KRRiT, Departament Strategii, Skwer Ks. Kard. S. Wyszyńskiego 9,
01-015 Warszawa

Adres poczty elektronicznej: konsultacje_niepelnosprawni@krrit.gov.pl

Stan prawny

Realizacja obowiązku zapewnienia dostępności programów dla osób niepełnosprawnych z powodu dysfunkcji narządu wzroku oraz osób niepełnosprawnych z powodu dysfunkcji

narządu słuchu, przez wprowadzanie odpowiednich udogodnień uregulowana została w art. 18a ust. 1 ustawy o radiofonii i telewizji (patrz załącznik 1).

Przepisy te wprowadzają do polskiego ładu prawnego regulacje zawarte w unijnej Dyrektywie 2010/13/UE o audiowizualnych usługach medialnych (patrz załącznik 2).

Zadania i kompetencje KRRiT w tej dziedzinie

Do materii objętej niniejszą konsultacją odnoszą się bezpośrednio następujące przepisy art. 6 ust. 2 ustawy o radiofonii i telewizji:

„Do zadań Krajowej Rady należy w szczególności:

- 1) projektowanie w porozumieniu z Prezesem Rady Ministrów kierunków polityki państwa w dziedzinie radiofonii i telewizji;
- 2) określanie, w granicach upoważnień ustawowych, warunków prowadzenia działalności przez dostawców usług medialnych (...);
- 7) opiniowanie projektów aktów ustawodawczych oraz umów międzynarodowych dotyczących radiofonii i telewizji”.

W „Strategii regulacyjnej na lata 2010-2013” KRRiT stwierdziła, że „nasili wysiłki, by nadawcy programów telewizyjnych zapewnili dostępność programów dla osób niepełnosprawnych”. Jednocześnie, jak głosi dokument, Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji „będzie mogła określić w drodze rozporządzenia, niższy niż określony w art. 18a ust. 1 udział w programie telewizyjnym audycji z udogodnieniami odbioru dla osób niepełnosprawnych z powodu dysfunkcji narządu wzroku oraz osób niepełnosprawnych z powodu dysfunkcji narządu słuchu uwzględniając różnorodną ofertę programową w różnym czasie antenowym, możliwości techniczne, potrzeby odbiorców, sposób rozpowszechniania i specjalizację programu, bez nakładania nieuzasadnionych obowiązków na nadawców.

Powody przeprowadzenia konsultacji

Każdy obywatel w Polsce bez względu na wiek, status materialny i stan zdrowia ma prawo do korzystania z dostępu do informacji, wiedzy i dóbr kultury. Ograniczenie tego prawa oznacza wykluczenie społeczne wpływające negatywnie na rozwój oraz aktywność społeczną i zawodową, a także stwarzające poczucie izolacji i odrzucenia.

Telewizja jest medium, które w istotnym stopniu umożliwia dostęp do informacji, kultury i wiedzy. Telewizja cyfrowa, której proces wdrażania niebawem się zakończy, stwarza w tej dziedzinie nowe możliwości, szczególnie w zakresie udogodnień dla zagrożonych wykluczeniem osób z niesprawnością wzroku i słuchu, których jest w Polsce ok. 5 milionów. Obowiązująca od 1 lipca 2011 roku znowelizowana ustawa o radiofonii i telewizji w artykule 18a zobowiązuje wszystkich nadawców telewizyjnych posiadających polskie koncesje do przeznaczania, począwszy od 1 stycznia br., 10% kwartalnego czasu nadawania (z wyłączeniem reklam i telesprzedaży) na audycje z udogodnieniami dla osób z niepełnosprawnością sensoryczną.

Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji dążyć będzie do zmiany treści tego artykułu po pierwsze w kierunku stopniowego zwiększania udziału audycji dla niepełnosprawnych w programach

telewizyjnych, po drugie do bardziej precyzyjnych zapisów dotyczących zasad, jakim powinny być podporządkowane te audycje.

Pytania:

1. Do czasu dokonania niezbędnych zmian w zapisach ustawy KRRiT ma zamiar skorzystać z delegacji zawartej w przepisie istniejącym odnośnie możliwości ograniczenia niektórym nadawcom wielkości kwot ustawowych (poniżej 10%). Zgodnie z obowiązującym zapisem art. 18a ustawy rtv KRRiT może wydać rozporządzenie, na mocy którego nadawcy będą mogli ubiegać się o zmniejszenie kwoty ustawowej.

- 1.1. **Jakie kryteria należy stosować przy kwalifikowaniu programów do ograniczenia kwoty ustawowej: charakter programu, zasięg techniczny (liczba odbiorców w zasięgu), oglądalność, Xwysokość obrotów podmiotu emitującego program ?**
- 1.2. **Czy w znowelizowanym przepisie ustawy powinna znaleźć się delegacja do rozporządzenia stwarzającego możliwość całkowitego zwolnienia od obowiązku emisji programów z udogodnieniami dla niepełnosprawnych w przypadku nadawców o niewielkim zasięgu technicznym naziemnym lub niewielkiej liczbie abonentów w sieci kablowej?**

nie

2. W znowelizowanym zapisie art. 18a KRRiT pragnie zawrzeć obowiązek sukcesywnego podwyższania kwot audycji dla niepełnosprawnych aż do 50% kwartalnego czasu nadawania (z wyłączeniem reklam i telesprzedaży) w 2020 roku. Poddaje się pod konsultacje sposób dochodzenia do tej kwoty, a także ewentualne jej zróżnicowanie w zależności od charakteru nadawcy i platformy dystrybucji.

- 2.1. **Czy powinien to być wzrost systematyczny 5% rocznie, czy też skokowy np. 10% co dwa lata? systematyczny**
- 2.2. **Czy należy wprowadzić (jeśli tak, to w jakiej wysokości?) zróżnicowanie kwot w kategoriach: nadawca publiczny, nadawca koncesjonowany społeczny, nadawca koncesjonowany komercyjny? nie**
- 2.3. **2.3. Czy należy wprowadzić (jeśli tak, to jakie?) zróżnicowanie między programami ogólnokrajowymi, regionalnymi i lokalnymi? nie**
- 2.4. **2.4. Czy należy wprowadzić (jeśli tak, to jakie?) zróżnicowanie między programami dystrybuowanymi na platformach: naziemnej, satelitarnej, kablowej? nie**

3. Dotychczasowy zapis ustawy nie jest jednoznaczny w kwestii podziału obowiązkowych kwot z udogodnieniami dla osób z upośledzeniem słuchu i dla osób z upośledzeniem wzroku.

- 3.1. **Czy kwoty na poszczególne typy udogodnień powinny być wpisane do ustawy, np. xx% dla osób z upośledzeniem słuchu i yy% dla osób z upośledzeniem wzroku? tak Powinny być takie same dla obu rodzajów niepełnosprawności.**

3.2. Czy o proporcjach pomiędzy ww. dwoma typami udogodnień powinien decydować charakter programu? tak

4. Jak wynika z dotychczasowej praktyki nie zawsze proponowane przez nadawców rodzaje udogodnień dla określonych gatunków programowych spełniają oczekiwania niepełnosprawnych.

4.1. W tabeli umieszczono podstawowe rodzaje audycji i typy udogodnień, które należą do siebie przyporządkować, stawiając w odpowiedniej kratce znak „X”.

RODZAJE AUDYCJI	TYPY UDOGODNIENÍ		
	Audio-deskrypcja	Napisy dla niesłyszących	Język migowy
Filmy fabularne polskie, w tym seriale	X	X	
Filmy fabularne zagraniczne, w tym seriale	X	X	
Filmy dokumentalne	X	X	
Informacja: serwisy informacyjne, informatory użytkowe (traffic, pogoda itp.)	X	X	
Publicystyka		X	
Publicystyka wyborcza (audycje własne nadawcy)		X	
Debaty wyborcze (ustawowe)	X	X	
Magazyny (m.in. informacyjno-publicystyczne, poradniczo-edukacyjne itp)	X	X	
Audycje edukacyjne i poradnicze	X	X	
Teatr TV	X	X	
Widowiska rozrywkowe słowno-muzyczne	X	X	
Transmisje sportowe	X		

Audycje adresowane do dzieci i młodzieży	X	X	
Komunikaty ostrzegawcze i alarmowe	X	X	x

4.2. Jaka jest, z punktu widzenia osób niewidomych lub słabowidzących (w tym osób w zaawansowanym wieku), przydatność lektora czytającego dialogi do filmów?

Duża, ale dialogi i audiodeskrypcja to dwie całkiem różne sprawy. W tej ankiecie nie ma miejsca na uwagi. Mimo to pragnę podkreślić, że audiodeskrypcja powinna się uruchamiać automatycznie. Obecnie osoba niewidoma nie jest w stanie jej włączyć samodzielnie. Jaki jest więc sens tworzenia czegoś, czego nie da się uruchomić? Osoby widzące nie miałyby problemu z wyłączeniem audiodeskrypcji, natomiast jako że menu odbiorników nie jest udźwiękowione, a włączenie tej funkcji wymaga przebrnięcia przez więcej opcji – nie jest to kwestia wciśnięcia jednego przycisku – niewidomi, zwłaszcza mieszkający samodzielnie, nie mogą z tego udogodnienia korzystać.

5. Równie ważne jak samo dostarczanie treści z udogodnieniami dla niepełnosprawnych jest zapewnienie odpowiedniej informacji dotyczącej programów, pór emisji, charakterów audycji i rodzajów udogodnień w nich realizowanych. Pozwoli to odbiorcom, dla których te programy są przeznaczone, dokonać świadomego i satysfakcjonującego wyboru.

5.1. Które z wymienionych poniżej podstawowych form informowania o programach dla niepełnosprawnych powinny być stosowane:

Informacja prasowa i w telegazecie (jeśli nadawca taką prowadzi)?

a. Informacja na stronach www nadawców?

b. Specjalne oznakowanie w EPG?

c. Specjalne oznakowanie (dla osób z niesprawnością słuchu) lub informacja - zapowiedź dźwiękowa (dla osób z niesprawnością wzroku) przed programem?

5.2. Czy sposób informowania o dostępności programów dla niepełnosprawnych powinien być uregulowany ustawą/rozporządzeniem?

tak

Przewodniczący

Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji

Jan Dworak

Załącznik 1

Ustawa z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji (z późn. zmianami)

Art. 18a.

1. Nadawcy programów telewizyjnych są obowiązani do zapewniania dostępności programów dla osób niepełnosprawnych z powodu dysfunkcji narządu wzroku oraz osób niepełnosprawnych z powodu dysfunkcji narządu słuchu, przez wprowadzanie odpowiednich udogodnień: audiodeskrypcji, napisów dla niesłyszących oraz tłumaczeń na język migowy, tak aby co najmniej 10% kwartalnego czasu nadawania programu, z wyłączeniem reklam i telesprzedaży, posiadało takie udogodnienia.
2. Krajowa Rada może określić, w drodze rozporządzenia, niższy niż określony w ust. 1 udział w programie telewizyjnym audycji z udogodnieniami odbioru dla osób niepełnosprawnych z powodu dysfunkcji narządu wzroku oraz osób niepełnosprawnych z powodu dysfunkcji narządu słuchu, uwzględniając różnorodną

oferę programową w różnym czasie antenowym, możliwości techniczne, potrzeby odbiorców, sposób rozpowszechniania i specjalizację programu, bez nakładania nieuzasadnionych obowiązków na nadawców.

Załącznik 2

DYREKTYWA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY 2010/13/UE z dnia 10 marca 2010 r. w sprawie koordynacji niektórych przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich dotyczących świadczenia audiowizualnych usług medialnych (dyrektywa o audiowizualnych usługach medialnych) (Dz.U. L 95/1, 15.4.2010).

Motyw 46 preambuły

Prawo osób niepełnosprawnych i osób starszych do integracji i uczestnictwa w życiu społecznym i kulturalnym Unii jest nierozłącznie związane ze świadczeniem dostępnych audiowizualnych usług medialnych. Środki pozwalające na osiągnięcie dostępności powinny obejmować między innymi język migowy, wyświetlane listy dialogowe, dźwiękową ścieżkę narracyjną oraz prostą w obsłudze nawigację.

Artykuł 7

KRAJOWA RADA
RADIOFONII I TELEWIZJI

Państwa członkowskie zachęcają dostawców usług medialnych podlegających ich jurysdykcji do zapewniania, by świadczone przez nich usługi stawały się stopniowo dostępne dla osób z upośledzeniami wzroku lub słuchu.